

ΕΤΟΣ Α'. ΤΕΥΧ. Β

Σ Α Π Φ Ω

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1881

Καθάνοισα δὲ κείσεται, οὐδέ ποτα μναμοσύνα σέθεν
ἔσσει' οὔτε τότ' οὔθ' ὕστερον' οὐ γὰρ παδέχει, βρόδιον
τῶν ἐκ Πιερίας. . . (Σαπφ. ἀποσπ. 68.)

ΑΛΚΑΙΟΣ.

Ὁ Ἄλκαϊος εἶνε εἰς τῶν ἐνδοξοτέρων λυρικοῦν ποιητῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, γεννηθεὶς ἐν Μυτιλήνῃ τῆς Λέσβου καὶ ἀμιάσας κατὰ τὰς ἀρχάς τῆς ἑκτῆς π. Χ. ἑκατονταετηρίδος. Ὁ βίος αὐτοῦ συμπλέκεται στενῶς μὲ τὴν πολιτικὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος του Μυτιλήνης. Κα-

ταγόμενος ἀπὸ οἰκογένειαν ἐπιφανῆ, ἠγωνίσθη ἐπὶ πολὺν καιρὸν ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς τάξεως τῶν ἀριστοκρατικῶν, κατὰ τῶν ὁποίων τότε εἶχον ἐξεγερθῆ οἱ δημοκρατικοί, δὴηγούμενοι ὑπὸ φιλοδόξων ἀνδρῶν. Ὁμοία πολιτικὴ κίνησις κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνέβη καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, ἐκ τῆς ὁποίας προῆλθον αἱ τυραννίαι. Οὕτω λοιπὸν καὶ ἐν Μυτιλήνῃ ἐκ τῆς μεταπολιτεύσεως ἀπεδείχθη τύραννος ὁ Μίλαγγρος, κατὰ τοῦ ὁποίου ἐπεξεληθόντες οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἀλκαίου Κίκις καὶ Ἀντιμενίδας, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ ὁ Πιττακός, ὁ σοφώτατος τῶν τότε πολιτικῶν ἀνδρῶν τῆς Λέσβου, ἐρόνευσαν τὸν τύραννον τὸ 612 π. Χ. Περὶ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ἐμάχοντο οἱ Μυτιληναῖοι καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες στρατηγούμενοι ὑπὸ τοῦ Φρόνωνα κατέλαβον τὸ Σίγειον, πόλιν κειμένην κατὰ τὴν Τρωϊκὴν παραλίαν καὶ ἀνήκουσαν εἰς τοὺς Μυτιληναίους. Ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους μάχῃ, εἰς ἣν συνεπολέμητε καὶ ὁ Ἀλκαῖος, ἐνίκηθησαν μὲν οἱ Μυτιληναῖοι, ἀλλ' ὁ Πιττακὸς μονομαχήσας πρὸς τὸν Φρόνωνα ἐρόνευσεν αὐτὸν τὸ 606 π. Χ. Ἐν τούτοις ὁ ἀνταγωνισμὸς τῶν κομμάτων ἐξηκολούθη ἐν Μυτιλήνῃ, καὶ ἐκ τῆς ἀλληλομαχίας ταύτης ἀνεβλάστησαν νέοι τύραννοι, ὁ Μυρτίλος, ὁ Μεγαλάγυρος καὶ οἱ Κλεανακτίδαι, οἵτινες ὑπερισχύαντες ἐφυγάδευσαν ἐκ τῆς νήσου τὸν Ἀλκαῖον καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἀντιμενίδαν μετὰ τῶν ὄπασθων των, καὶ ὁ μὲν Ἀλκαῖος κατήντησεν εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὁ δὲ Ἀντιμενίδας ἐστράτευσεν ὑπὸ τὸν Νεχουροδονότορα βασιλέα τῶν Βαβυλωνίων, ὅτε οὗτος ἐπολέμη κατὰ τῶν Αἰγυπτίων καὶ Ἰουδαίων (606—584 π. Χ.).

Μετὰ τὴν μακροχρόνιον ταύτην ἀποδημίαν ἐπισφαίνονται πάλιν καὶ οἱ δύο ἀδελφοί, καὶ ἐπὶ κερφαλῆς τῶν ἀριστοκρατικῶν ἀγωνίζονται νὰ ἐκδιασωσι τὴν εἰς τὴν πατρίδα κάθοδον. Τότε ὁ δῆμος, τῶν Μυτιληναίων κοινῇ βουλῇ ἐψήφισε τὸν Πιττακὸν καὶ συμνήτην, δηλ. ἀνώτατον ἄρχοντα τῆς πόλεως, πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ ἐκ τοῦ ἐμφυλίου πολέμου κινδύνου. Ἦρξε δὲ ὁ Πιττακὸς ἔτη δέκα (590—581) π. Χ. καὶ ἤρξεν εὐτυχῶς, διότι διὰ τῆς πραότητος καὶ ἐπιεικείας συνδιήλλαξε τοὺς φυγάδας πρὸς τὴν νέαν κατὰστασιν τῶν πραγμάτων καὶ πρὸς ἑαυτὸν. Τότε συνδιηλλάγη καὶ ὁ Ἀλκαῖος πρὸς τὸν Πιτ-

τακόν, ὥστε τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς του διήγαγεν ἡσύχως ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ὁ πολυπλόκητος ποιητής.

Ἐν τοιαύταις πλάναις καὶ καταδρομαῖς εὐρισκόμενος ὁ Ἀλκαῖος ὤρμησεν εἰς τὴν ποίησιν, διὰ νὰ ἀποστείῃ τὸ βάρος τὸ πιέζον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ νὰ ἐρεθίσῃ καὶ ἄλλους διὰ τῆς θερμότητος τοῦ ἰδίου πάθους. Ὅτε π. γ. ἐπεχείρει ὁ Μυρτίλος νὰ κατασταθῇ τύραννος τῆς πατρίδος του, ἐποίησε τὴν ὠρχίαν ἐκείνην ᾠδὴν, τὴν ὁποῖαν δεξιῶς ἐμιμήθη καὶ ὁ Ῥωμαῖος ποιητὴς Ὁράτιος ἐ' Λυσυμένηι τῶν ἀνέμων στάσιν» κτλ. (1). Ὅτε δὲ πάλιν ἀπέθανεν ὁ Μυρτίλος, ἐκλάμπει ἡ χαρὰ τοῦ ποιητοῦ εἰς ἑτέραν ᾠδὴν, τῆς ὁποίας δύο μόνον στίχοι διεσώθησαν (2).

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Μυρτίλου ἔστρεψε τὰ βέλη τῆς ποιησεῖως του κατὰ τοῦ Μεγαλαγύρου καὶ τῶν Κλεανακτιδῶν, καὶ οὐδ' αὐτοῦ τοῦ Πιπτακοῦ ἐφείσθη, ὅτε ἐξελέχθη ὑπὸ τοῦ δήμου αἰσυμνήτης, ἀλλὰ πικρότατα καὶ ἐμπαθέστατα ὀνειδιῖται ἄνδρα σοφόν, συνετὸν καὶ κατὰ τὴν κοινὴν ὁμολογίαν φιλόπολι, ὁ ὁποῖος φανερώτατα ἀπέδειξε τὴν φιλοπάτριδα αὐταπάρησίν του, καταθέσας ἐκουσίως μετὰ δέκα ἔτη τὴν ἀνεύθυνον ἐξουσίαν. Εἰς τὰ κατὰ τοῦ Πιπτακοῦ ποιήματά του ψέγει μὲν τοὺς Μυτιληναίους, διότι κοινῇ ψήφῳ κατέστησαν τύραννον τῆς βαρυδαίμονος πατρίδος τὸν κακοπάτριδα Πιπτακόν, αὐτὸν δὲ τὸν ἄρχοντα δεινῶς ὑβρίζει ὡς ἔχοντα μωρῆν σώματος κοινὴν καὶ ἰδιωτικὴν καὶ δίκαιαν μικροπρεπῆ καὶ ἀνελεύθερον, ἀποκαλῶν αὐτὸν σαράποδα καὶ φύσκωνα καὶ ζοφοδωρπίδαν, δηλ. πλατύποδα καὶ πρησκοκίλην καὶ δειπνοῦντα εἰς τὸ σκότος ἐνεκὰ φιλαργυσίας (3). Εἰς τὰ ποιήματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν στασιωτικὰ ἢ διχοστασιαστικὰ, περιέγραφεν ὁ Ἀλκαῖος διὰ ζωηρῶν εἰκόνων τὴν πολιτικὴν κατάστασιν τῆς Μυτιλήνης κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ κόμματος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀνήκε. Εἰς δὲ τὰ πολεμιστήρια ἄσματά του ἐπιπνέει πολὺ τὸ θούριον καὶ ἀρειμάνιον, καὶ ἄλλοτε μὲν περιγράφει μεθ' ἡδονῆς καὶ λεπτομερείας τὴν ἑαυτοῦ ὀπλοθήκην (4), ἄλλοτε δὲ παροτρύνει εἰς μάχην τοὺς συμπολεμι-

(1) Ἀλκ. ἀποσπ. 18.—(2) Ἀποσπ. 20.—(3) Διογ. Λαερτ. 1, 81.—(4) ἀποσπ. 13.

σπας λέγων ὅτι οἱ γενναῖοι ἄνδρες εἶνε πύργος πόλεως (1). Ἐν ἄλλῳ ᾄσματι πάλιν ἐξυμνεῖ τὰ κατορθώματα τοῦ ἀδελφοῦ Ἀντιμενίδα, λέγων ὅτι στρατευόμενος ὑπὸ τοὺς Βαβυλωνίους κατέβαλεν, περιεγέθη τινά πολεμιστήν, καὶ ἤγαγεν ἐκ περάτων γῆς λαβὴν ξίρους ἐλεφαντίνην, δῶρον ἴσως Ἀσιανοῦ τινος ἡγεμόνος (2).

Ὁ Ἀλκαῖος κατηγορήθη σφοδρῶς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του ὡς ἄνανδρος, διότι ἀληθῶς εἰς μάχην τινά μετὰ τῶν Ἀθηναίων ὑπὲρ τοῦ Σιγείου ἐπράπη εἰς φυγὴν μετὰ τῶν συμπολεμιστῶν τὰ δὲ ὄπλα του, λαφυραγωγῆσαντες οἱ Ἀθηναῖοι θριαμβευτικῶς ἀνεκρέματαν εἰς τὸν ἐν Σιγείῳ ναὸν τῆς Ἀθηνᾶς· ἐν τούτοις ἡ πράξις αὐτῆ τῶν Ἀθηναίων καταδεικνύει τὸν μεγάλην πρὸς τὸν ἄνδρα ὑπέληψιν αὐτῶν οὐχ ἦτον εἰς πολλὰς ἄλλας μάχας γενναίως προαικιδόνουσεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος διὰ τε τοῦ ξίφους καὶ διὰ τῆς λύρας. Εἶχε λοιπὸν ὁ Ἀλκαῖος φύσιν γενναίαν, ἀλλ' ἄμυστρον καὶ ἐμπαιθῆ, διακρίνεται δὲ τὸ ἦθος του εἰς πάντα μὲν τὰ ᾄσματα αὐτοῦ, κατ' ἐξοχὴν δὲ εἰς τὰ ἐξυμνοῦντα τὸν οἶνον καὶ τὸν ἔρωτα. Καὶ ἄλλοτε μὲν συνιττᾷ τὸν οἶνον ὡς τὸ ἀριστον ἀντιφάρμακον τῶν ταλαιπωριῶν καὶ τῶν θλίψεων (3), ἄλλοτε δὲ καλεῖ αὐτὸν κάτοπτρον τῶν μυστηρίων τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς (4), καὶ κατὰ τὸ ψῆχος τοῦ χειμῶνος προτρέπει ἐπὶ πότον παρὰ τὴν φλέγουσαν ἐστίαν (5).

Ἐκ δὲ τῆς ἐρωτικῆς τοῦ Ἀλκαίου ποιήσεως ὀλίγιστα περισώθησαν εἰς ἡμᾶς. Βίδομεν ἐν τῷ βίῳ τῆς Σαπφούς τὴν πρὸς τὴν ποιήτριαν τῆς Λεσβοῦ ἐρωτικὴν αὐτοῦ προσφώνησιν (6) καὶ τὴν μετὰ παρθενικῆς ὀργιλότητος ἀπάντησιν αὐτῆς (7). Ἦν δὲ ἄλλο πρσιεργότερον ἢ ὁ ἀνταγωνισμὸς δύο παλιῶν ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ποιητοῦ, τοῦ ἔρωτος δηλ. καὶ τῆς αἰδοῦς πρὸς τὴν εὐγενῆ καὶ καλλιστέφανον παρθένον; Ἄξιον δὲ παρατηρήσεως εἶνε, ὅτι οὔτε εἰς τὰ ἐρωτικά, οὔτε εἰς τὰ ἐγκωμιάζοντα τὸν οἶνον ᾄσματά του ὑποφαίνεται ἀκόλατος ὀρμηὴ τοῦ σώματος ἐπὶ τὰς ἡδονάς, ἀλλὰ πανταχοῦ παρίσταται ῥωμαλέος, δραστήριος καὶ εὐπολμος ὁ ποιητής· διὸ καὶ οἱ πολιτικοὶ ἀγῶνες, αἱ μάλιστα

(1) Ἀποσπ. 23.— (2) Ἀποσπ. 33.— (3) Ἀποσπ. 35.— (4) Ἀποσπ. 53.

(5) Ἀποσπ. 34.— (6) Ἀποσπ. 55.— (7) Ἀποσπ. Σαπφούς 29.

γαι, αἱ κατὰ τὴν φυγὴν ταλαιπωρίαὶ ἐξαίρουσι διὰ τὴν ἀντίθεσιν τὴν μακαρίζουσαν χάριν τοῦ εὐθύμου καὶ ἀπράγμονος βίου.

Ἐν τοῖς Ἱμνοῖς, τοὺς ὁποίους ἐποίησεν εἰς πολλοὺς τῶν Θεῶν, οὐδὲν ἰδιογενὲς καὶ πρωτότυπον ἀπέδειξεν ὁ Ἀλκαῖος ὡς δὲ ἐξαγεται ἐκ τινῶν μικρῶν ἀποσπασμάτων, μετεχειρίσθη τὰς αὐτὰς στροφάς καὶ τὰ αὐτὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις αὐτοῦ ἄσμασι. Καὶ φαίνεται μὲν ὅτι διὰ τῶν μικρῶν στίχων καὶ τῶν στροφῶν συγκόπτεται καὶ συνθλίβεται τὸ ρεῦμα τῆς διηγήσεως, ἀλλ' ὅμως ὁ Ἀλκαῖος μετεβίβασε τὸ αὐτὸ νόημα καὶ τὴν αὐτὴν πρότασιν ἀπὸ στροφῆς εἰς στροφήν, καὶ ἀρμονικώτατα προτήρμοξε καὶ ἐν τοῖς Ἱμνοῖς τὴν ὑπόθεσιν πρὸς τὸ εἶδος τοῦ ῥυθμοῦ. Τὰ δὲ μέτρα, ἅτινα μετεχειρίσθη ὁ ποιητής, ἦσαν ἐν γένει γοργὰ καὶ κινητικὰ, ἔχοντα ἄλλοτε μὲν πράοτερον, ἄλλοτε δὲ σφοδρότερον τόνον καὶ γοργότηρα. (*Ἰσοστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας ὑπὸ Α. Κυπριανοῦ τόμ. Α' σελ. 244—254).—

Εἰς πάντα τὰ ποιήματα τοῦ Ἀλκαίου καταφαίνεται ὁ κατέχων τὴν φυγὴν αὐτοῦ θερμὸς καὶ ἀνδρικός ὑπὲρ πατρίδος ἐνθουσιασμός· ἐξαιρέτως ὅμως ἡ φαντασία αὐτοῦ ἀνήτταται εἰς ὕψος τεράστιον, ὡσάκις ἐξυμνεῖ τὴν ἀνδρίαν, προβάλλει τοὺς τυράννους, φάλλει τὰ ἀγαθὰ τῆς ἐλευθερίας ἢ ὀρνεῖ ἐπὶ τῇ κατασχύνῃ καὶ ταῖς ταλαιπωρίαῖς τῆς φυγοπατρίδας. Ἀλλὰ κατὰ ὀδυνηρὰν ἐκ πάντων τούτων τῶν ποιημάτων ἀποσπασμάτ' ἕνα μόνον μέχρις ἡμῶν διςώθησαν.

Ἡ ἐργασία μόνη

Τὰ πάντα κατορθώνει.

Ποτὲ κολακευόμενοι ἀπὸ κενῆν ἐλπίδα

Ποτὲ μὴ περιμένετε χωρὶς πολλὴν φροντίδα

Καὶ κόπους κ' ἐργασίαν

Πολλὴν ἐπιτυχίαν.

ΛΕΣΒΙΑΚΑ

ΗΤΟΙ

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΛΕΣΒΟΥ.

(Συνέχεια ἴδε σελ. 14).

§ 2.

Ἡ Λέσβος, κοινῶς σήμερον Μυτιλήνη καλουμένη, οὕτα τριγωνοειδὴς τὸ σχῆμα, εἶνε κατὰ τὸ μέγεθος μία ἐκ τῶν πρωτίτων μὲν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἐκ τῶν δευτερευουσῶν δὲ τῆς Μεσογείου θαλάσσης. Κειμένη πρὸς βορρᾶν τῆς Χίου καὶ Σμύρνης καὶ πολλὰ πλησίον τῆς Μικρασίας (ἀπὸ τῆς ὁποίας πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων ἀπεχωρίσθη) ἔχει ἀπέναντι αὐτῆς τὸ Λεικτὸν ἀκρωτήριο (κάβο Μπαμπᾶ), τὸν Ἀδοραμυττηνὸν κόλπον, τὸ ὄρος τῆς Ἰδῆς (Καζδαγλί), τὴν πόλιν τῶν Κυδωνιῶν καὶ τὰ Μοσχονήσια, τὴν Κάνην (Ντεκελί) καὶ τὸν Ἀταρνέα (Τζανταρλί). Περιβρεχομένη πρὸς ἄρκτον καὶ ἀνατολὰς ὑπὸ ζώνης θαλασσίας οὐχὶ πολὺ πλατείας δύναται εὐκόλως καὶ ἐν παντὶ καιρῷ νὰ συγκοινωνῇ πρὸς τὴν ἀπέναντι Ἀσιάτιδα παραλίαν. Ὁ Στράβων λέγει, ὅτι ἔχει περίμετρον 1,110 σταδίων ἤτοι σχεδὸν 45 ὥρων, ἐκτὸς τῶν κατακολπιτυμῶν· τὸ δὲ ἐμβαδὸν αὐτῆς ὑπολογίζεται εἰς 25 γεωγραφικὰ τετραγωνικά μίλια.

Τὰ μεγαλείτερα καὶ σημαντικώτερα ἀκρωτήρια τῆς νήσου εἶνε τρία: ἡ Μαλαία (κάβος Ἀγριελιάς ἢ ἀπλῶς Ἀκρωτήρι), τὸ Ἄργεον (κάβο Πιάνκο ἢ Λευκόν) καὶ τὸ Σίγριον. Τὰ ὑψηλότερα ὄρη εἶνε ἐπίσης τρία: ὁ Ὀλυμπος (βουνὸν τῆς Ἀγιάσου ἢ προφῆτης Ἡλίας), τὸ Λεπέτυμνον (βουνὸν τῶν Γελίων ἢ ἅγιος Ἡλίας) καὶ ὁ Ὀρδουμος (Ἵψηλὸν ἢ ὑψηλὸν μοναστήριον.) Μικρότερα ὄρη εἶνε ἡ Λάρισσος πλησίον τοῦ Ἠπίου, τὸ τῆς Ἀμαλῆς πρὸς μεσημβρίαν τῆς Π. Μυτιλήνης καὶ ὁ Κρέων (Σαῖτάριον ἢ τοῦ Τσαμλικίου) μεταξύ Κώμης καὶ Ἀγίας Παρασκευῆς.

Οἱ μᾶλλον εὐρύχωροι καὶ βαθεῖς κόλποι εἶνε ὁ τῆς Ἰεράς (Γέρας) καὶ

ὁ τῆς Καλλονῆς, ἔχοντες στόμια στενὰ καὶ ὁμωνύμους πεδιάδας, ἐκ τῶν ὁποίων ἢ μὲν περὶ τὸν κόλπον τῆς Γέρας εἶνε ἐλαιόφυτος καὶ ἔχει ἄφθονα ὕδατα, ἢ δὲ τῆς Καλλονῆς εἶνε ἀμπελόφυτος καὶ πρὸς σποράν μᾶλλον ἐπιτηδεΐα.—Ποταμοὺς ἰχθυοφόρους καὶ ὀπωπῶν ἀξίους λόγου ἔχει δύο: τὸν Βουβάρειον (= Διβάριον, δηλ. Ζωγραεῖον ἐκ τοῦ λατινικοῦ Vinarium, διότι ἐνταῦθα φλομονόμενοι ζωγραοῦνται οἱ νόστιμοι ἰχθύες μικροὶ Κέφαλοι) καὶ τὸν Ὁξυρόροσον καὶ ὁ μὲν πρῶτος κατέρχεται ἀπὸ τὸν Ὀλυμπον, ὁ δὲ δεύτερος ἀπὸ τὸν Λεπέτυμον, χύνονται δὲ ἀμφότεροι εἰς τὸν κόλπον τῆς Καλλονῆς. Μικρότεροι ποταμοὶ εἶνε ὁ Εὐεργέτουλας χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Γέρας, ὁ τῆς Λαρίσσης χυνόμενος εἰς τὸν κόλπον τῆς Γέρας πλησίον τοῦ Ντίπι καὶ ὁ τοῦ Πλωμαρίου ῥέων εἰς τὸ μέσον τῆς ὁμωνύμου κωμοπόλεως.—Λιμένας ἔχει παμπόλλους, ἀλλ' ἐξ αὐτῶν οἱ μᾶλλον ἀσφαλέστεροι καὶ κυριώτεροι εἶνε οἱ δύο λιμένες τῆς πρωτευούσης, ὁ βόρειος καὶ ὁ νότιος, τῆς Γέρας, τῆς Πέτρας καὶ τῆς Καλλονῆς· οἱ δὲ λοιποὶ εἶνε μᾶλλον ὄρμοι παρά λιμένες.—Θερμὰ λουτρά, ἀξιολογώτατα διὰ τὰς ἰαματικὰς αὐτῶν ιδιότητας, εἶνε τὰ τοῦ Κόλπου καὶ τῆς Θερμῆς (α), τὰ ὁποῖα καὶ πολλοὶ ἐπισκέπτονται ὡς τὰ μᾶλλον περιποιημένα· κατὰ δεύτερον δὲ λόγον εἶνε τὰ τοῦ Πολυχνίτου καὶ τοῦ Μολύβου, τὰ ὁποῖα εἶνε καθ' ὑπερβολὴν θερμὰ. Ἐς προσθέσωμεν δὲ εἰς ταῦτα καὶ τὰ καθαρικὰ ὕδατα τῆς Λιώτας πλησίον τῶν Τελωνίων κατὰ τὴν ἄκρην τοῦ λιμενίσκου Γαθαῖα.

Τὰ ἔδαφος τῆς Λέτθου ἐν γένει εἶνε ὄρεινόν καὶ πετρωδές, καὶ φαίνεται ὅτι πολλαχοῦ ἐσχηματίσθη ἀπὸ ἠφαιστειοῦς ἐκρήξεις, συνιστάμενον ἐκ κιμωλίας γῆς, τέφρας καὶ γαλίκων ἀπηθρακωμένων. Ἐν τούτοις ἔχει δύο πεδιάδας ἀξιολόγους καὶ κατὰ τὴν ἕκτατιν καὶ κατὰ τὴν γονιμότητα, αἵτινες περιστέφουσι τοὺς δύο ὄρχειους αὐτῆς κόλπους,

(α) Σ. Σ. Τὰ θερμὰ ταῦτα λουτρά ἕνεκα τῆς δραστηρίας αὐτῶν ἐνεργείας καὶ τῆς ἰαματικῆς αὐτῶν φύσεως ἐπισκέπτονται πολλοὶ πάσχοντες ποικίλας ἀσθενείας, ἐργόμενοι ἐκ διαφόρων μερῶν, πολλὰκις δὲ καὶ ἐπίσημα πρόσωπα. Δυστηρὸν ὅμως εἶνε ὅτι ὁ πάσχων δὲν εὐρίσκει οὔτε δωμάτιον καθαρὸν καὶ περιποιημένον διὰ τὰ κατοικήσει, οὔτε ἀπολαμβάνει τὴν δέουσαν περιποίησιν. Εὐχῆς ὕβεν ἀξίον εἶνε, ἂν ἡ κυβέρνησις εἴτε ἀμέσως εἴτε ἐμμέσως προνοήσῃ περὶ τούτου, καὶ τότε εἶνε βέβαιον, ὅτι τὰ λουτρά ταῦτα θὰ κατασταθῶσιν ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων τῆς Ἀνατολῆς καὶ Ἑλλάδος,

δηλ. τὸν τῆς Γέρας καὶ τὸν τῆς Καλλονῆς. Ἀλλὰ καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς νήσου ὑπάρχουσι τόποι πεδῖνοι καὶ καιλάδες καὶ γήλοφοι σπόριμοι καὶ εὐκαρποὶ, οἷον περὶ τὴν Πέτρην, τὴν Ἐρεσσόν, τὸν Μηνδαμαῶδον. Πολλοῦ δὲ λόγου ἀξία εἶνε ἡ μετὰ τῶν ὄντων ῥηθέντων κόλπων περιλαμβανομένη γῶρα διὰ τε τὸν πληθυσμὸν αὐτῆς καὶ τὴν πλουσιότητα. Διότι ἐπὶ τὰ χωρία τῆς Γέρας, δεκαπέντε τοῦ Πλωμαρίου, ἐξ τοῦ Πολιγνίτου, ἡ κοινότης Ἀγιάσος καὶ τινὰ ἄλλα κοινότητες, περιέχοντα τὸ τρίτημόριον σχεδὸν τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ τῆς νήσου, κεῖνται ἐντὸς ταύτης τῆς χερσονήσου. — Τὸ κλίμα ἀπανταχοῦ τῆς Λέσβου (ἐκτὸς μόνον ὅπου ὑπάρχουσι λιμνάζοντα ὕδατα) εἶνε ὑγιέστατον, ζωογόνον καὶ εὐκαρές.

Ἡ Λέσβος ὅλη σχεδὸν εἶνε κατάφυτος ἐκ παντοσιδῶν δένδρων καρποφόρων καὶ μῆ, καὶ ἰδίως ἐξ ἐλαιῶν καὶ βαλανιδίων. Εἰς τινὰ δὲ μέρη αὐτῆς καὶ πρὸ πάντων κατὰ τὰ πετωθεῖς Πυρρῆϊον ὄρος, τὸ κοινῶς Τσαμλίκι καλούμενον, ὑπάρχουσι καὶ δάση πευκῶν 2—3 ὥρων ἕκτασιν ἔχοντα, ἐνθα πολλάκις ἀπαντῶνται ἔλαφοι καὶ ὄνοι ἄγριοι, εἴτινες συλλαμβανόμενοι δυσκόλως ἐξημεροῦνται. Ἐνῶ δὲ ἡ ἐλαιουρυτεία δὲν ἦτο τοσοῦτον ἀνεπτυγμένη τὸ πάλαι, τὴν σήμερον οὐδὲ σπιθαμὴ γῆς σχεδὸν ὑπάρχει, ἥτις νὰ μὴ ἦνε ἐλαιόφυτος. Λέβοι ὀλόκληροι γέμοντες ἀπημελήτων πρὶν παναρχαίων ἀγριελαιῶν ἐν Μυτιλήνῃ, Γέρα καὶ Πλωμαρίῳ κατεστάθησαν νῦν ἐλαιῶνες ὠραιότατοι. Βρίθει δὲ καὶ ἀπὸ εὐώδεις καὶ μυροφόρους θάμνους παντοσιδεῖς καὶ ἀπὸ δάφνας καὶ μωρσίνας. (Ἴδε Τετραλ. Γ. Ἀριστείδου σελ. 149—151—Τοπογραφίαν Σ. Γ. Γάξη σελ. 24—25).

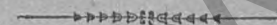
Πρὸ ἵόντα ἡ Λέσβος ἔχει πολλὰ καὶ ἐλεκτὰ παντός εἶδους, οἷον σῦκα, τυρόν, μυζήθρας λιπαράς καὶ νοστιμωτέρας παντός ἄλλου τόπου, κρέατα νοστιμώτατα, μέταξαν, βαμβάκιον κτλ. Ἀλλὰ τὸ πρῶτιστον προϊόν αὐτῆς εἶνε τὸ ἐλαιον (α), τοῦ ὁποίου γίνεται μεγάλη ἐξαγωγή διὰ Κωνσταντινούπολιν, Ρωσσίαν καὶ λοιπὴν Εὐρώπην κατασκευάζεται δ' ἐξ αὐτοῦ καὶ σαπῶνιον, τοῦ ὁποίου ἐπίσης γίνεται οὐχὶ μικρὰ ἐξαγωγή εἰς πολλὰ μέρη τῆς Τουρκίας. Οὐχ ἥττον σπουδαῖον προϊόν θεωρεῖται καὶ τὸ βαλανίδι, τὸ ὁποῖον καλλιεργεῖται εἰς τὰ δυ-

(α) Ἡ ἐσοδείξ τοῦ μὲν ἐλαίου κατ' ἔτος ὑπολογίζεται ἀπὸ 160—200 χιλ. κεντάρια, τοῦ δὲ βαλανιδίου ἀπὸ 25—40 χιλ. κεντ.

τικὰ μέρη τῆς νήσου λίαν ἐπωφελῶς, καὶ οἱ ἐκλεκτοὶ οἴνοι, οἵτινες δὲν εἶνε κατώτεροι τῆς ἀρχαίας αὐτῶν φήμης. Προσέτι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κόλπων αὐτῆς ἐξάγονται παμπληθῆ ὄστρακόδεσμα καὶ ἀλιεύονται πολυπόδες, σηπίαι, ἄστακοί, τευθίδες (καλαμάρια) καὶ παντοειδεῖς ἰχθύες νοστιμώτατοι. Ἀκόμη παράγει ξυλικὴν καὶ μάρμαρον ὑποκύανον ἄφθονον διὰ τοὺς κατοίκους.

Ἀλλὰ μεθ' ὅλην τὴν εὐφροίαν τῆς γῆς τὰ προϊόντα ταῦτα δὲν εἶνε ἀνάλογα τοῦ πληθυσμοῦ τῶν κατοίκων· διὸ καὶ πολλὰ κατ' ἔτος εἰσάγονται ἔξωθεν, καὶ μάλιστα σῖτος, καθ' ὅσον ὁ ἐγχώριος μόλις δύναται νὰ διαθρέψῃ τοὺς κατοίκους τὸ πολὺ ἐπὶ πέντε μῆνας, καθὰ λέγεται.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΤΟ ΟΡΦΑΝΟ.

Ἔστεῖς ποῦ δὲν γνωρίζετε τῆς ὀρφανιάς τὸν πόνο
Δόσπε στὸ ἔρημο ὀρφανὸ λίγο ψωμάκι μόνο.

Πτωχὸ κορίτσι μιὰ αὐγὴ μὲ μάτι δακρυτμένο,
παράμερα καθώτανε σὰν ῥόδο μαραμμένο.

Μὲ τὰ μαλλιά του ξέπλεκα μ' ἐνδύματα σχισμένα
μέσα στὸ δρόμο ἔτρεχε μὲ χέρι στυρωμένα.

Βορειᾶς φυτοῦσε, ἔπεφτε τὸ χιόνι μαζεμμένο
κ' ἐκεῖνο ὅλο ἔτρεμε γυμνὸ καὶ πεινατμένο.

Μάνα δὲν εἶχε τὸ φτωχὸ ψωμάκι νὰ τὸ δώσῃ
καὶ φόρεμα νὰ ζεσταῖῃ τὸ δόλιο μὴ κρυώσῃ.

Μάνα ποτὲ δὲν γνώρισε, καθὼς γνωρίζουν τ' ἄλλα·
δὲν ἐνουμᾶται νὰ φαγε κ' αὐτὸ μητέρας γάλα.

Καὶ φίλημα δὲν ἤξευρε ἀπ' τὴν καρδιά βγαλμένο,
οὐτ' ἐν ἀγκάλιασμα γλυκὸ ποτε τ' ὀρφανευμένο.

Μὰ ὡμοίαζε σὰν τὸ ξηρὸ τὸ φύλλο ποῦ τὸ δέρνει
ὁ ἄνεμος καὶ πότ' ἐδῶ καὶ πότ' ἐκεῖ τὸ φέρνει.

Κουράστηκαν τὰ χέρια του, τὸ στόμα νὰ φωνάζῃ
ἐλεημοσύνην, χριστιανοί, κανεὶς δὲν τὸ κυττάζει.

Κανεὶς δὲν δίδει σ' τὸ ὄρφανὸ παρηγοριὰ κ' ἐλπίδα,
ὁ ἥλιος μόνο τοῦριγενε μιὰ σπλαγγνικὴ ἀκτίδα.

Ὅταν τὸ βράδου πέρασα ἀπ' τὴ μεριὰ ἐκείνη,
δὲν ἐζητοῦσε τὸ φτωχὸ παιδάκι ἐλεημοσύνη.

Τὸ δύστυχο κοιμούτανε σ' τὸ χιόνι ξαπλωμένο,
εἶχε πεθάνει καὶ κανεὶς δὲν τὸ εἶδε τὸ καύμένο.

Σβυσμένα ἦταν τὰ μάτια του, τὰ χέρια σταυρωμένα
καὶ εἶχε μὲ παράπονο τὰ χεῖλη του κλεισμένα.

Ἦγνο βαθύ κοιμούτανε, ποτὲ δὲν θὰ ζυτηήσῃ
καλλίτερα· μορῆ κ' ἐκεῖ ὄφρα νὰ ἴσῃ ἀπαντήτῃ.

Σ' τὸ ἔρημὸ του λείψανο κανένας δὲν στενάζει,
ἡ μαύρη γῆ τὸ δέχεται, σὰ μάνα τὸ σκεπάζει.

Κατάρρα! ὅποιος τὸ φτωχὸ παρηγοριὰ δὲν δύνει·
κατάρρα! ὅποιος σ' τὸ ὄρφανὸ δὲν κάνει ἐλεημοσύνη!...

Α. Π.

ΖΩΣΙΜΑΔΑΙ.

(Συνέχεια ἴδε σελ. 19.)

Ὅπως δὲ τότε ἐγεμίσθη ἡ οἰκία ἀπὸ τὴν εὐωδίαν τοῦ μύρου, τοιού-
τοτρόπως καὶ εἰς τὰς ἡμέρας τῶν Ζωσιμάδων ἐγεμίσθη ἀπὸ τὴν εὐωδίαν
τοῦ θείου λόγου ἡ Ἐκκλησίαι. Δὲν ὑπάρχει Ἐπισκοπὴ, ὅπου δὲν εὐρίσκον-
ται τὰ κυριακοδρόμια τῶν Εὐαγγελιστῶν καὶ Ἀποστόλων. Δὲν ὑπάρχει
πίλις, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἐφάνη ἡ θεία Γραφή καὶ ἡ φιλόθεος Ἀδολεσ-
χία, τὰ ὅποια μὲ τὰ χρήματα τῶν Ζωσιμάδων ἐτυπώθησαν· δὲν ὑπάρ-
χει σχολεῖον ἐλληνικόν, τοῦ ὁποίου τὴν βιβλιοθήκην νὰ μὴ στολιζῶσι τὰ
πολύτιμα βιβλία τῶν Ζωσιμάδων. Καὶ εἰς μοναστήρια καὶ εἰς ἱερούς να-
οὺς δεικνύονται ἡφιερώματα τῶν Ζωσιμάδων ἀπὸ τὸ ὄρος Σινᾶ καὶ τὴν Ἰ-

ερευσαλήμ ἕως καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τῆς Ἑλλάδος μέρη, καὶ ἀπὸ τοῦ Βεθ-
 ῤῥ ἕως τὰς στήλας τοῦ Ἰσραὴ ἑοῦς, ὅπου ὑπάρχουσι ὀρθοδοξοὶ ἐκκλη-
 σίαι τῶν ὀμογενῶν, φαίνονται ἢ βιβλία ἢ ἄλλα τῶν ἀδελφῶν Ζωσιμάδων
 ἀφιερώματα. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Σχολεῖον τῶν Ἰωαννίνων, τὸ ὁποῖον μεγά-
 λην ὠφέλειαν ἐπροξένησεν εἰς τὸ γένος ἡμῶν διὰ τοὺς διδασκάλους καὶ
 ἄλλους πεπαιδευμένους τοὺς ὁποίους ἀνέδειξεν, εἰς τὴν κηδεμονίαν καὶ τὰς
 φροντίδας τῶν Ζωσιμάδων χρεωστεῖ τὴν ὑπαρξίν του. Καθὼς λοιπὸν τῆς
 Μαρίας τὸ ἔργον ἐλαβεν ἐξαιρετὸν βραβεῖον ὑπὸ τοῦ Θεανθρώπου νὰ λαλη-
 θῇ «ὅπου ἂν κηρυχθῇ τὸ Εὐαγγέλιον ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ, εἰς μνημόσυνον
 αὐτῆς», τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ προσφορὰ τῶν φιλογρίτων Ζωσιμάδων, ἥτις
 ἐπλήρωσεν εὐωδίας τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν ἔμεινε ἀβράβευτος παρὰ Θεοῦ·
 διότι καὶ αὕτη «ἐν παντὶ τόπῳ ἐξελέλυθεν» εἰς μνημόσυνον αὐτῶν.

Βαρυτίον ὑπῆρχε τὸ μῦρον τῆς Μαρίας, πολῦτιμοι καὶ αἱ ἀγαθοεργίαι
 τῶν Ζωσιμάδων διὰ τὴν ἐνάρετον διάθεσιν καὶ πρὸ πάντων διὰ τὴν με-
 τριοφροσύνην, μὲ τὴν ὁποίαν ἔπραττον αὐτάς. Ἄνευ ὑπερηφανείας καὶ
 μετὰ ταπεινώσεως προσπίπτοντες εἰς τοὺς πόδας τοῦ καινοῦ τῶν ὄλων
 Δεσπότη, εὐχαρίστουν αὐτὸν, διότι ἠξιώθησαν νὰ γίνωσι ταμίαι καὶ δια-
 μοιρασταὶ τῶν οὐρανίων αὐτοῦ δωρεῶν, λέγοντες ἕκαστος ἐξ αὐτῶν «Τί
 ἄνταποδώσω τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων, ὧν ἄνταπέδωκέ μοι;» καὶ, «Τί
 γὰρ ἔχω, ὃ οὐκ ἔλαβον παρὰ Θεοῦ;» Λιπαρὸν καὶ λεῖον ὑπῆρχε τὸ μῦ-
 ρον ἰλαροὶ καὶ φαιδροὶ διανοήσαντες καὶ οἱ Ζωσιμάδαι τὰς λιπαρὰς αὐτῶν
 χάριτας, μήτε ἐκ λύπης μήτε ἐξ ἀνάγκης· διὰ τοῦτο ἠγαπῶντο καὶ πα-
 ρὰ τοῦ Κυρίου. «Ἰλαρὸν γὰρ δόστην ἀγαπᾷ ὁ Θεός;». Ἄδοξον καὶ καθα-
 ρὰν, καὶ πάσης ἀρπυγῆς καὶ ἀδικίας ἄμικτοι προσέφεραν τὴν θυσίαν τῶν
 ἀγαθοεργιῶν δὲν δέκοτον τὰς εὐλογίας τῶν εὐεργετουμένων οἱ στεναγ-
 μοὶ τῶν ἀδικημένων οὐδὲ ἀντελάλουν τὰ δικαστήρια ἀπὸ τὰ ὄνοματὰ
 τῶν Ζωσιμάδων, ἀνταποκρινόμενα εἰς τὰς ὑπὲρ αὐτῶν εὐχὰς τῆς Ἐκ-
 κλησίας ἀλλ' «ἐτίμων τὸν Κύριον ἀπὸ δικαίων ποιῶν» προσέροντες ὄ-
 χη τοῦ Κένυ, ἀλλὰ τοῦ Ἄβελ διοικουτώματα «ἐφ' οἷς ἐπιῦθε Κύριος καὶ
 ὠσφράνθη ὀσμὴν εὐωδίας.» Καὶ αὕτη ἡ ἐπλήρης τῆς ζωῆς των ἐκίνει τὸν
 θαυμασμὸν τοῦ κόσμου. Ἄν εἶχον ἄλλοι τὸν πλοῦτον τῶν Ζωσιμάδων,
 ἔμελλον αὐτοὶ πρῶτοι νὰ ἀπολαύσωσιν αὐτὸν πρὸς ἰδίαν εὐχαρίστησιν καὶ
 τρυφῇ. Ἄλλ' οὗτοι οἱ αἰδιμοὶ δὲν τὴν μετεχειρίζοντο διὰ τὸν ἑαυ-
 τῶν τῶν εἰμὴ μόνον διὰ τὰ ἀπολύτως καθ' ἡμέραν ἀναγκαῖα. Καὶ οὔ-
 τε εἰς γάμου κοινωνίαν ἤλθον, οὔτε τέκνων γεννήτορες ἔγιναν, διότι νυμ-
 φευθέντες ἐκ συμπόνου τὴν πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸν πλησίον ἀγάπην

υιοθέτησαν όλους τους ὄρφανους καὶ πτωχοὺς παῖδας τῶν ὁμογενῶν, καὶ μόνον περὶ τῆς ἀνατροφῆς τούτων ἐφρόντιζον. Διὰ τοῦτο οὐδὲ οἴκους ὑψηλοῦς, οὔτε οἰκιακὴν πολυτέλειαν, οὔτε φαντασίας, αὐτὲ πλῆθος ἀνδραπήδων καὶ τετραπήδων, οὔτε τραπέζας καὶ ἀπολαύσεις εἶχον, «καταλύοντες ἐνεκεν βρώματος τὸ ἔργον τοῦ Θεοῦ», ἀλλ' ἦν καὶ κατοικοῦντες μεγάλας πόλεις, οἱ μὲν τὴν Μόσχαν, οἱ δὲ τὴν Νίζναν. ἔζων ζωὴν ἀπλοϊκὴν καὶ μετρίαν καὶ μετὰ τσαύτης οἰκονομίας, ὥστε, ὅστις εἶλεπε τὰς κατοικίας καὶ τὴν ἄλλην ζωὴν τῆς ὀνομαστῆς τῶν Ζωσιμάδων ἀδελφότητος ἐμελλε νὰ ἀπορῆ, πῶς, «ἐνῶ ἔβαλλε πλείον πάντων τῶν βαλόντων εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τῆς μιλαδεῖας,» ἔπειτα ἔζη, ὡς ἡ πτωχὴ ἐκείνη χήρα, ἧτις ἔκαλε λεπτὰ δύο.

Καὶ ἡ μὲν τοῦ Λαζάρου ἀγία ἀδελφὴ προσέφερε τὸ μύρον πρὸς ἀπίδειξιν τῆς πρὸς τὸν Ἰησοῦν εὐγνωμοῦνης διὰ τὴν ἀνάστασιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς· ἡ δὲ τῶν Ζωσιμάδων ἀδελφότης ὑπηρετεῖ τὴν αἰώνιον βουλὴν τοῦ Ἰησοῦ πρὸς ἀνάστασιν ἐκ τῆς ἀμαθείας καὶ βαρβαρότητος τῶν ὁμογενῶν ἀδελφῶν διὰ τοῦτο καὶ αἱ ἀγαθοεργίαι τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν ἦσαν πρὸ πάντων εὐάρεστοι πρὸς τὸν Θεόν, ὅστις καὶ συνεργάτας ἐχορήγησεν εἰς αὐτοὺς καὶ ἄλλους μὲν μεγαλοφυεῖς ἄνδρας καὶ σωφροτάτους, μάλιστα δὲ τοὺς δύο καθ' ἡμᾶς μεγάλους φωστῆρας τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς ἀειμνήστους διδασκάλους τῆς Ἑλληνικῆς ὀρθοδοξίας καὶ σοφίας, τὸν Εὐγένειον καὶ Θεοτόκην. Τούτων λοιπὸν τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ συγγράμματα πολλαπλασιάζουσι οἱ Ζωσιμάδαι εἰς πολλὰς χιλιάδας διὰ τοῦ τύπου. Εἰς δὲ τὸν πολυμαθέστατον καὶ περικλεῖη φιλόπατριν Κοραῖν παραδίδουσι τὴν ἐκδοσὴν τῆς Ἑλληνικῆς Βιβλιοθήκης. Καὶ στέλλουσι κατὰ καιροῦς ὅλα τὰ ἐκτυπωθέντα βιβλία, εἰς μυριάδας ὄπλων φωτὸς ἐναντίον τοῦ σκότους καὶ τῆς ἀμαθείας τῶν ὁμογενῶν αὐτῶν. Ἦλθον ἡμέραι πονηραὶ, αἱ ὅποια συνετάραζαν ὁλόκληρον τὴν Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν καὶ ἐθορύβησαν τὴν Εὐρώπην· ἡ καρδία ὅμως τῶν Ζωσιμάδων δὲν ἐκλονίσθη· διότι παραμοιάζε τὴν ἐπὶ τῆς πέτρας θεμελιωμένην οἰκίαν τοῦ Εὐαγγελίου, τὴν ὅποιαν οὔτε ἡ βία τῶν ἀροδῶν καταγίδων, οὔτε ἡ ὄρυξ τῆς βραχέως βροχῆς δύνανται νὰ κλονίσωσι καὶ παρασύρωσι.

Ἐτελεύτησε δὲ ὁ μὲν Θεοδόσιος τὸ 1793, ὁπότεν καὶ ἤρχισαν τὸ θεάρεστον ἔργον τῆς εὐεργεσίας· ὁ δὲ Ἀναστάσιος τὸ 1805· ὁ Μιχαὴλ τὸ 1809· ὁ Ζώης τὸ 1827 περὶ τὸν Σεπτέμβριον· ὁ δὲ Νικόλαος τέλος τὸ 1842 Φεβρουαρίου 14. Πολὺ πρὶν ἀρχίσωσι τὰς εὐεργεσίας ἐτελεύτησεν, ὡς ἐν ἀρχῇ εἴπομεν, ὁ πρωτότοκος Ἰωάννης περὶ τὸ 1785 εἰς Νίζναν

τῆς Ρωσσίας ἄγαμος καὶ αὐτὸς, συνέμπορος καὶ ὁμότροπος τῶν ἀδελφῶν, καὶ διὰ τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ πολὺ τιμῶμενος ὑπ' αὐτῶν. Εἶγον δὲ καὶ τρεῖς ἀδελφὰς εἰς Ἰωάννινα, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀξιολογούμεντος εἶαι ἡ Ζωὴ ὀλίγον ζήσασα μετὰ τοῦ συζύγου αὐτῆς, ἀριέωσε καὶ αὐτὴ μετὰ τῶν ἄλλων δύο τὴν ἐκ τοῦ προτελευταίου ἀδελφοῦ Θεοδοσίου παραχωρηθεῖσαν εἰς αὐτὰς κληροδοσίαν εἰς τὸ Σχολεῖον καὶ τὰς Ἐκκλησίας τῆς πατρίδος, καὶ διέμεινε μέχρι τέλους ἀληθῆς μιμητὴς τῆς χάριτος τοῦ Ἀποστόλου «ἐπακολουθοῦσα εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν» καὶ ἐπιστατοῦσα εἰς τὰ ἐνδύματα τῶν πτωχῶν καὶ τὰς ἄλλας τὰς εἰς τὰς παρθένους διδομένας ἐλεημοσύνας παρὰ τῶν ἀδελφῶν. Καὶ ὅτε ἀκόμη δύο μόνον ἐκ τῶν πέντε ἀδελφῶν ἀπέμειναν, ὁ Ζωὴς εἰς τὴν Μόσχαν καὶ ὁ Νικόλαος εἰς τὴν Νίζναν, διόλου δὲν ὀλιγόστευσε διὰ τοῦτο ἡ προθυμία καὶ ὁ ἱερὸς αὐτῶν ζῆλος· ἐνήργουν μὲ τὴν αὐτὴν δραστηριότητα καθὼς καὶ οἱ πέντε, προσθέτοντες εἰς τὸν ἰδικόν των ζῆλον καὶ ἐκεῖνον τὸν ὅποιον παρὰ τῶν ἀδελφῶν των ἐκλήρονόμεσαν. Καθὼς δὲ ὁ φωστὴρ τῆς ἡμέρας πλησιάζει εἰς τὴν δύσιν ἡσύχως καὶ μεγαλοπρεπῶς, τοιοῦτρόπως καὶ ὁ φωτοφόρος δίσκος τῆς μεγαλοδωρίας τῶν Ζωσιμάδων πλήρης εὐεργετικοῦ φωτὸς ἔδυσσε μεγαλοπρεπέστατα. (α)

Ἀπῆθε λοιπὸν ἐκ τῆς προσκίρου ταύτης ζωῆς ἡ τῶν Ζωσιμάδων ἀδελφότης, ἀπὸ ἀφῆκε λαμπρότατον καὶ σπανιώτατον φιλογενείας παράδειγμα ὅχι μόνον εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτῆς, ἀλλὰ εἰς ἅπαντα τὰ χροστιανικὰ ἔθνη. Ἀπῆλθον, διότι ἐνύσταξαν τέλος καὶ ἐκοιμήθησαν τὸν ὕπνον τῶν δικαίων. Καὶ αἱ μὲν μακάριαι αὐτῶν ψυχαὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν τοῦ Νυμφίου, ὡς ἄλλαι πέντε φρόνιμοι παρθένοι τῆς παραβολῆς τοῦ Εὐαγγελίου, φέρουσαι τὰς λαμπράδας αὐτῶν φαιδρὰς καὶ ἀκοιμήτους μὲ τὸ φῶς τῆς εὐσεβείας καὶ τὸ ἔλαιον τῆς ἀγαθοποιίας. Τὰ δὲ σώματα αὐτῶν «ὡς ὄρυμος σίτος, ὡς θημιωρία τοῦ ἁ. Λωρίου, ἐσυνέχθησαν» εἰς τοὺς κόλπους τῆς γῆς, ἥτις εἶνε ἡ μήτηρ ὄλων τῶν ἀνθρώπων καὶ «τὰ μὲν σώματα αὐτῶν ἐτάφησαν ἐν εἰρήνῃ· τὸν δὲ ἔπαιον αὐτῶν ἐξαγγέλλει ἡ Ἐκκλησία» καὶ μετ' αὐτῆς πλεῖσταται πόλεις ἀντιλαλοῦσιν «ὁ χορὸς τῶν Ζωσιμάδων διῆλθεν εὐεργετῶν.»

(Μέντορος Δ'. τόμ.)

(α) Ὁ τελευταῖος ἀδελφὸς Νικόλαος ἀποθανὼν ἀφῆκε 1,004,249 χάριτια ρούβλια, ἀπὸ πολλὰς χιλιάδας ἐδαπάνησε πρότερον εἰς ἀγαθοεργίας. Ὁλόκληρον τὴν περιουσίαν ταύτην προσδιώρισε διὰ τῆς διαθήκης του ὑπὲρ τῶν Σχολείων, Νοσοκομείων, Ὁρφανοτροφείων καὶ ἄλλων ἀγαθοεργῶν τῆς πατρίδος καταστημάτων.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΒΡΑΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ.

(Συνέχεια ἴδε σελ. 21).

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ παραλληλοῦ. Ἡ δὲ ποιητικὴ τῶν εβραίων γλώσσα, καίτοι τολμηροτέρα καὶ ἀνθρωπότερα τῆς ποιητικῆς γλώσσης τῶν ἄλλων ἀρχαίων ἐθνῶν, ἀλλ' ὅμως οὐχὶ μόνον δὲν ἀντιβαίνει πρὸς τοὺς κανόνας τοῦ καλοῦ καὶ ὠραίου, ἀλλὰ καὶ περιέχει ὕψος θαυμαζόμενον πρὸς πάντων τῶν κλιτικῶν. Αἱ εἰκόνες καὶ μεταφοραὶ λαμβάνονται ἐκ τῆς εβραϊκῆς ποιήσεως ἐκ τῆς φύσεως καὶ τῆς φυσικῆς ἱστορίας τῆς Παλαιστίνης καὶ τῶν περιχώρων τῆς ἐκ τοῦ ποιητικοῦ βίου, τὸν ὁποῖον ἔζων οἱ Ἰσραηλιῖται καὶ οἱ προπάτορες αὐτῶν ἐκ τῆς γεωργίας καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ εβραϊκοῦ ἔθνους, ὡς γίνεται φανερὸν ἐκ τῶν ἑξῆς παραδειγμάτων.

Τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ παραθαλασσίῳ ἄμμος εἶνε εἰκόνες μεγάλης καὶ ἀπειραχίθου πληθύς. Χεῖμαρροι βίαται καὶ ὀρηκτικοί, κύματα τῆς θαλάσσης ἠχοῦντα, ἡ νέφη πρόξενα χειμῶνος καὶ καταγίθως εἰκονίζουσι μέγαν στρατὸν ποσειδῶν, οἵτινες κατεργάζονται καὶ διαφθεύουσι τὸν τόπον. Ἡ εὐδαιμονία εἰκονίζεται ἐγειρομένη ὡς ἡ ἠὼς καὶ λάμπουσα ὡς τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ κατεργαζόμενη ὡς ἡ δρόσος, ἡ ὡς ὁ ὕετός ὁ παρθένος εἰς τοὺς γεωργούς· ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ὡς πῦρ καταναλίσκον καὶ διαφθεύον τὸν πονηρὸν, ὅπως ἡ φλόξ καταναλίσκει τὴν τοῦ σίτου κλάμην. Ἡ δυστυχία παραβάλλεται πρὸς ἡμέρας νεφελώδεις καὶ σκοτεινάς, καὶ αἱ μεγάλαι καὶ ἀπροσδόκητοι καταστροφαὶ πρὸς τὸν ἥλιον δύοντα ἐν σπαιθρῇ μεσημβρίᾳ, πρὸς τὸν οὐρανὸν κλονούμενον καὶ τινασσόμενον, πρὸς τὴν γῆν σειομένην καὶ τρέμουσαν, πρὸς τοὺς ἀστέρους σκοτιζομένους καὶ ἐξαφνιζομένους. Αἱ κέδροι τοῦ λιθάνου καὶ αἱ δρυὲς τῆς Βασάν ἐμφαίνουσιν εἰκονικῶς τὸν ἰσχυρὸν ὁ φαίνει τὸν μέγαν ὁ κάλαμος τὸν ταπεινὸν καὶ ἀσθενῆ· ἡ βία καὶ ἡ ἀκανθα τὸν πονηρὸν, ὁ δ' εὐσεβὴς καὶ δίκαιος παραβάλλεται πρὸς ἐλαίαν ἀειθαλῆ ἢ πρὸς δένδρον πεφυτευμένον π' ἥσιον παραφρέοντων ὕδάτων.

Τὸ βασίλειον τῶν ζώων περιέχει ὡσαύτως εἰς τὴν εβραϊκὴν ποίησιν ἀπειρους εἰκόνες ὁ λέων, σύμβολον τῆς ἰσχύος, καὶ ἡ ἄρκτος καὶ ὁ λύκος καὶ τὰ τοιαῦτα θηρία εἰκονίζουσι τοὺς τυράννους καὶ τοὺς βιαίους καὶ ἀπαγίας ἀνθρώπους· τὸ δὲ ἀσθενὲς καὶ ἄκακον πρῶτα τὸ ἀπαγόμενον εἰς τὴν σφαγὴν εἰκονίζει τοὺς ἐναρέτους καὶ εὐσεβεῖς ἀδικουμένους καὶ ὑπομένοντας. Προσέτι ὁ βωμάλιος καὶ ἰσχυρὸς παραβάλλεται πρὸς τὸν τράγον ἢ ταῦρον τῆς Βασάν, ὁ δὲ ἀποστάτης τοῦ θεοῦ θελήματος λαὸς

πρὸς τὴν δύστροπον καὶ ἀτίθασσον γυναῖκα. Ἡ θεία δίκη βαρύνει ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, ὡς φορητὸς ἕμαξα πλήρης σταχύων· οἱ νεκροὶ καλύπτουσι τὴν γῆν, ὡς ἡ κοπρία ἢ καὶ ὑπτουσα τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ἀγέων· ὁ ἄσεβός σπείρει τὴν ἁμαρτίαν, καὶ θερίζει τὴν δυστυχίαν ἢ σπείρει ἄνεμον καὶ θερίζει καταιγίδα. Οἱ λαοὶ οἱ πίπτοντες ὑπὸ τὰ ζῆρα τῶν πολεμίων εἶνε ὡς σῖτος ὁ δερμιμένος ἐπὶ τῆς ἄλωνος. Ἡ ὀργὴ τοῦ Κυρίου παρίσταται ὡς ποτήριον μεθύσκον, τὸ ὅποτον ἐκκενώνει κατὰ τῶν γινόμενων ἀξίων τῆς θείας δίκης· ἡ δὲ φοβία καὶ ἀγωνία καὶ στενοχωρία παραβάλλεται οὐχὶ σπανίως πρὸς τὰς ὠδύνας τοῦ τοκετοῦ. Αἱ πόλεις, αἱ κῶμαι καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῶν οἱ διεσθαρμένοι καὶ πονηροὶ εἰκονίζονται ἐν τῇ ἐβραϊκῇ ποιήσει ὡς θυγατέρες ἢ γυναῖκες, αἵτινες διὰ τὴν ἀκολασίαν αὐτῶν γίνονται ἐταῖραι ἢ μοιχαλίδες. Αἱ δὲ ἱστορικαὶ παρομοιώσεις καὶ συγκρίσεις λαμβάνονται συνήθως ἐκ τῆς καταστροφῆς τῶν Σοδόμων καὶ Γομόρρων, ἐκ τοῦ θαύματος τῆς ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἐξόδου, ἐκ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοῦ ὄρους Σινᾶ καὶ τῶν τοιούτων. Ἀλλ' ἄρκοῦσι τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα, ὅπως δεῖξωσι τὸ μέγα καὶ ποικίλον πλῆθος τῶν εἰκόνων καὶ μεταφορῶν, τὰς ὁποίας μεταχειρίζονται οἱ ἱεροὶ ποιηταὶ τῶν ἑβραίων.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Α Μ Ι Α Ν Τ Ο Σ.

=

Οὕτως ἐκάλουν οἱ ἀρχαῖοι ὄρυκτόν τι νηματοῦδες πρασινοφαιον ἢ καὶ ἰουκὸν κατὰ τὸ χρῶμα, εὐρισκόμενον εἰς τὴν Κύπρον, Κρήτην καὶ πολλοὺς τόπους τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Τὸ ὄρυκτόν τοῦτο εἶνε μαλακώτατον, μεταξοειδές, ἐλαφρὸν καὶ εὐκαμπτον, ἀν καὶ σύγκειται ἀπὸ τὰ αὐτὰ στοιχεῖα, ἀπὸ τὰ ὅπερ καὶ οἱ ση ἡρώτατοι τῶν λίθων. Ἡ εὐκαμψία τοῦ ὄρυκτοῦ τούτου, ἡ νηματοῦδης αὐτοῦ κατασκευὴ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἀδιάφθορον αὐτοῦ παρεκίνησαν τοὺς ἀρχαίους νὰ τὸ μεταχειρισθῶσιν εἰς κατασκευὴν ὑφασμάτων· ὅθεν ἐπὶ τῇ σκοπῇ τούτῳ ἔβρεχον αὐτὸ εἰς θερμὸν ὕδωρ ἐπὶ τινα χρόνον, ἔπειτα τὸ ἐκοπάνιζον ὡς τὸ λινάριον, τὸ ἐξαινοῦν, τὸ ἐκλωθον καὶ τέλος τὸ ὑφαινον, ὡς τὰ κοινὰ νήματα, ἐξ αὐτοῦ δὲ κατεσεύαζον τραπεζομάνδηλα, χειρῶμακτρα κτλ. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὑφάσματα ταῦτα, ὡς εἶπομεν, ἦσαν ἄκαυστα, ὁσάκις ἐλερόνοντο, τὰ ἐρρίπτον εἰς τὸ πῦρ, τὸ ὅπου ἄφαιρον ἀπὸ αὐτὰ πάντα ῥύπον, τὰ ἐκαθάριζεν ὡς καινοουργῆ· διὰ τὸν αὐτὸν λόγον τὰ μεταχειρίζοντο καὶ ὡς σάβανα τῶν

νεκρῶν ὅσα τῶν ἀρχαίων ἔθνῶν ἐσυνείθιζον νὰ καίωσι τοὺς νεκροὺς των καὶ ὄχι νὰ τοὺς θάπτωσι διότι περιτυλιτσομένου τοῦ νεκροῦ εἰς τοιαύτην ὀθύνην καὶ κειομένου, ἡ τέφρα του διὰ τὸ ἄκαυστον τοῦ ὑφάσματος δὲν ἀνεμιγνύετο μετὰ τῆς τέφρας τῆς πυρᾶς.

Τὰ ὑφάσματα ταῦτα πεσόντα κατ' ὀλίγον εἰς ἀχρηστίαν, ἐλησμονήθησαν ἐντελῶς προϊόντος τοῦ χρόνου, ὥστε εἰς πολλοὺς τῶν νεωτέρων ἢ τοῦ ὄρυκτοῦ τούτου χρῆσις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἐφάνη μυθώδης. Ἐπειδὴ ὁμοίως εὐρέθησαν εἰς ῥωμαϊκοὺς τάφους πολλὰ σάβανα ἐκ τοιαύτης οὐσίας ἐξυφασμένα, ὄχι μόνον σὺνδεμίᾳ πλέον ἀμφιβολίᾳ ἔμεινε σήμερον περὶ τῶν παραδόξων τῶν ἦντι ἐκείνων ὑφασμάτων, ἀλλὰ καὶ ἡ χρῆσις τοῦ ὄρυκτοῦ τούτου ἀνενεώθη ἐπ' ἐσχάτων κατασκευάζονται δ' ἐξ αὐτοῦ θρυαλλίδες, δαντέλλαι, χάρτης ἄκαυστος κτλ. Τῷ 1826 μετεχειρίσθησαν τὸ ὄρυκτὸν τούτου κατὰ πρῶτον εἰς κατασκευὴν στολῆς τῶν πυροσβεστῶν, καὶ ἐπέτυχον πληρέστατα. Ἐν δὲ τῇ Κορσικῇ ἀνιμινύοντες αὐτὸ μετ' ἀργίλου κατασκευάζουσιν ἀγγεῖα καὶ δυνατώτερα καὶ μᾶλλον ἀντέχοντα πρὸς τὸ πῦρ.

Η ΕΛΛΗΝΙΣ.

Ἡ παρτιθιμένη ὠραία εἰκὼν μᾶς ὑπενθυμίζει τὴν οὐ μακρὰν ἡμῶν εὐδαίμονα καὶ μακαρίαν τῶν πατέρων μας ἐποχὴν, καθ' ἣν ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἔζων ἐλληνοπρεπέστερον, διητώντο ὡς Ἕλληνες καὶ ἐνεδύοντο στολὴν μᾶλλον ἐθνικὴν. Μᾶς ὑπενθυμίζει, λέγομεν, τὴν εὐδαίμονα ἐκείνην ἐποχὴν, ὅτε ἡ Ἕλληνις ὡς σύζυγος μὲν καὶ οἰκοδέσποινα ἦτο κατὰ τὸν σοφὸν Σειρᾶχ γυνὴ ἀνδρεία εὐφραίνουσα τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τὰ ἔτη αὐτοῦ πληροῦσα ἐν εἰρήνῃ (Σειρ. κς'). ὡς μήτηρ δὲ εἶδε τὸ καλὸν παράδειγμα τῆς φιλεργίας εἰς τὰ τέκνα της, ἀποφεύγουσα τὰς ἀτκόπους ἐπισκέψεις καὶ τὰ «τύρτα φέρτα» τῆς ἀγορᾶς καὶ καταγινομένη εἰς τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν καὶ εἰς τὴν καλὴν ἀνατροφὴν τῶν φιλιτάτων της· οὕτα τέλος ἀλύχρος ἐκλάμπων ἐπὶ λυχίνας ἀγίας κατὰ τὸν αὐτὸν σοφὸν (αὐτ. κς'). Ὡς θυγάτηρ δὲ ἦτο ἡ Ἕλληνις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παρθένος σιγηρὰ καὶ οὐχὶ λάλος καὶ φλύαρος, αἰσχυνηρὰ καὶ ἀκτινοβολοῦσα ὑπὸ παρθενικῆς αἰδοῦς καὶ σεμνότητος. Τοιαύτη ἦτο ἡ Ἕλληνις τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ὑπὸ τὴν τριπλῆν αὐτῆς σχέσιν συζύγου, μητρὸς καὶ θυγατρὸς.

Η ΕΛΛΗΝΙΣ.

Ὁ δὲ Ἕλληνας ὡς ἀνὴρ μὲν ἦτο πιστὸς εἰς τὴν σύντροφον τῆς νεότητός του, δραστήριος εἰς τὸ ἰδιαιτέρον του ἐπάγγελμα καὶ οἰκονόμος εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας του, τὴν ὁποίαν ἐθεώρει οὐχὶ ὡς ἀποκλειστικῶς ἀνήκουσαν εἰς αὐτὸν μόνον, ἀλλ' εἰς ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς καὶ κεφαλὴ ἦτο· ὡς πατὴρ δὲ ἦτο ἀληθῶς φιλόστοργος, φερόμενος πρὸς τὰ τέκνα αὐτοῦ οὔτε τυραννικῶς καὶ σκληρῶς, ὡς οἱ χειρότεροι κύριοι πρὸς τοὺς δούλους των, οὔτε πάλιν ἄγαν θωπευτικῶς καὶ συγχωρῶν πάσας αὐτῶν τὰς ἐλλείψεις καὶ παρακτροπὰς. Ὡς υἱὸς δὲ ὁ Ἕλληνας τῆς ἐποχῆς τῶν πατέρων μας ἦτο τὸ παράδειγμα τῆς εὐσεβείας πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τοῦ ἄκρου σεβασμοῦ καὶ τῆς τελείας ὑπακοῆς πρὸς τοὺς γονεῖς του, τιμῶν καὶ γηροκομῶν αὐτοὺς μέχρι τέλους τῆς ζωῆς των.

Τώρα ὅμως δυστυχῶς τὰ πράγματα ὅλως παρήλλαξαν, καὶ ἀντὶ τῶν ἀγνῶν ἠθῶν καὶ ἔθιμων τῶν πατέρων μας προτιμῶμεν τὰ ξενικὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰ ὁποῖα ὁ ψευδοπολιτισμὸς καὶ ἡ ἐπιπολαιότης εἰσήγαγον παρ' ἡμῶν· ἀντὶ δὲ τοῦ σεμνοῦ καὶ ἀφελοῦς ἱματισμοῦ τῶν πατέρων μας προτιμῶμεν ἄνδρες καὶ γυναῖκες τὸν ξενόζηλον καὶ βαλαντιοφθόρον στολισμὸν τοῦ συρμοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνεπισθίτως μᾶς σύρει εἰς τὴν ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν καταστροφὴν μας· διότι καθ' ἑκάστην βλέπομεν καὶ ἀκούομεν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συρμοῦ καὶ τῆς πολυτελείας, τὰ ὁποῖα εἶνε κλοπαὶ διαπραττόμεναι παρὰ γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν, πλαστογραφίαι, ἀπειμαί, προδοσίαι συζυγικῶν καθηκόντων, διαζύγια, ἄνομοι γάμοι κτλ. καὶ τὰ ὁποῖα εἶνε ἱκανὰ νὰ ἐξεγείρουν κατὰ τῆς μόδας καὶ πολυτελείας ἀπάτας τὰς Ἑλληνικὰς κοινωνίας, ἂν κατὰ τι σωφρονῶμεν ἔτι καὶ ἂν θέλωμεν νὰ ἀναχαιτίσωμεν τὸν ἀπειλοῦντα ἡμᾶς ἠθικὸν ὄλεθρον καὶ κοινωνικὴν καταπτώσιν!

Δι' ἐνὸς καὶ μόνου μέτου δυνάμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ καλόν, εἰς τὸ τέλειον· διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς ἐργασίας. Ὅστις δὲ ἂν θέλει νὰ κοπιᾷσῃ διὰ τὴν ἀπόκτησιν αὐτοῦ, πρέπει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ παύσῃ ἐπιδιώκων αὐτὸ δι' ἄλλων μέτων.

Ταχύτερον ἀπαυδίζομεν ἐκ τῆς ἀργίας, παρὰ ἐκ τῆς ἐργασίας.

Η ΕΝ ΜΥΤΙΛΗΝΗ ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΕΩΡΤΗ
ΤΩΝ
ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ.

Ἡ τριακοστὴ τοῦ λήξαντος Ἰανουαρίου ὑπῆρξε καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν πόλιν ἡμέρα χαρμόσυνος καὶ γενικῆς θυμηδίας ἀνάπλευς· διότι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡ ἐρθόδοξος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐορτάζει τὴν μνήμην τῶν τριῶν μεγίστων φωστῆρων τῆς τριτηλίου Θεότητος Βασιλείου τοῦ Πά·υ, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσορρήμονος, συνορτάζει δὲ καὶ σύμπατα ἡ ἐκπαιδευμένη νεότης ἀμφοτέρων τῶν φύλλων μετὰ τῶν ἑσθρῶν τῶν σχολείων, Διευθυντῶν, Καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, θεωροῦσα τοὺς τρεῖς τούτους ἱεράρχας οὐχὶ μόνον στύλους τῆς Ὁρθοδόξιας, ἀλλὰ συνάμα κηδεμόνας καὶ προστάτας τῆς κατὰ Χριστὸν ὑγιαίνουσας παιδείας.

Ἐωθεν λοιπὸν ὁ χριστοπῶνμος καὶ εὐθεῆς λαὸς τῆς Μυτιλήνης συνέββεν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Θεράποντος, ἔθνα μεγαλοπρεπῆς λειτουργία ἐτελεῖτο, ἱερουργῶντος τοῦ Σεβασμιωτάτου καὶ μουστοπεροῦς ποιμενάρχου τῆς Μυτιλήνης κυρίου Κωνσταντίνου Βαλλιάδου μετὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου τῆς πόλεως, ὕμνοι δὲ λιταὶ καὶ δεήσεις ἀνεπέμποντο πρὸς τὸν Ἰψιστὸν πρὸς ὃς·αν μὲν τῶν τριῶν τῆς Ἐκκλησίας Φωστῆρων, ὑπὲρ αἰωνίου δὲ μνήμης καὶ ἀναπαύσεως τῶν αἰοιδίμων κτιτόρων, ἰδρυτῶν καὶ εὐεργετῶν τῶν ἐκπαιδευτικῶν καθιδρυμάτων τῆς πόλεως.

Μετὰ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ὁ καθηγητὴς τῶν ἱερῶν μνημάτων κ. Χαρχλάμπης Χ. Ἰωάννου ἀναβάς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ἀμβωνος κατεκήλησε τὸ πολυπληθὲς ἀκροατήριον διὰ λόγου εὐφραδέως καὶ καταλληλοτάτου, λαβὼν ὡς θέμα τὸ τοῦ Προφητᾶν·ακτος «Ἐμοὶ δὲ λίαν ἐτιμήθησαν οἱ φίλοι σου ὁ Θεός, λίαν ἐκρηταιώθησαν αἱ ἀρχαὶ αὐτῶν» (Ψαλμὸς 138, 17). Ἐπὶ τῆς Δαβιτικῆς ταύτης ρήτρας ἐρειδόμενος ὁ ρήτωρ ἀπέδειξεν, ὅτι οἱ τρεῖς τὴν σήμερον ὑμνούμενοι μεγάλοι διδάσκαλοι δικαίως φερόντων καὶ ἄτμασι καὶ ἐγκωμίσι κατατπέφονται, διότι

διὰ τῆς διδασκαλίας αὐτῶν οὐο τινά ἐπεδίωξαν, τὸν φωτισμὸν τοῦ νοῦς διὰ τῶν ζωηρῶν ἰσχυρῶν ναμάτων τῆς ἀληθοῦς παιδείας καὶ τὴν κατὰ Χριστὸν μέρωσιν τῆς καρδίας. Αὗται ὑπῆρξαν αἱ δύο ἀρχαί, τὰς ὁποίας παντὶ σβένει προσεπάθησαν νὰ κραταιώσωσι διὰ τῆς οὐρανοῦ διδασκαλίας των καὶ νὰ διαδώσωσι διὰ τῶν θείων αὐτῶν συγγραμμάτων οἱ τρεῖς τοῦ Χριστοῦ Ἰεράρχαι. Λίαν δ' εὐστόχως παρέβαλεν ὁ ἀγορεύων τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὴν οὐρανοῦ ψῆ κλίμακα τοῦ πατριάρχου Ἰακώβ, ἣτις ἦτο ἐστηριγμένη ἐν τῇ γῆ, ἀλλ' ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανόν (Γενέτ. 28,12). Οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος διὰ μὲν τοῦ σώματος ἄπτεται τῆς γῆς, διὰ δὲ τῆς αἵλου καὶ αἰθέρα του ψυχῆς μεταρσιῶται πρὸς τὸν Οὐρανόν καὶ καθίσταται συμπολίτης τῶν Ἁγγέλων καὶ τῶν Ἁγίων. Ἰπὸ τῶν ἀνωτέρω λοιπὸν ἀρχῶν ἐμφορούμενοι οἱ ἐν Ἰννητοῖς ἀθάνατοι ἰδρῦται καὶ εὐεργέται τῶν τῆς πόλεως ἐκπαιδευτικῶν ἰδρυμάτων, καὶ τὰς ἀρχὰς ταύτας ἐπιθυμοῦντες νὰ μεταδώσωσιν εἰς τὴν ὁμογενῆ νεολαίαν, ἀνίδρυσαν ταῦτα μετὰ ζήλου ἀνωτέρου παντὸς ἐπίκου· διὸ καὶ αἰώνως εὐγνωμοσύνη αὐτοῖς ὀφείλεται.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας ὁ Ἅγιος Μυτιλήνης φέρων ἄπαταν τὴν ἀρχιερατικὴν στολήν καὶ κρατῶν τὸν τίμιον Σταυρὸν μετὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τῶν Ἱεροψαλτῶν ἀδόντων, ἐξελθὼν τοῦ ναοῦ ἐπορεύθη εἰς τὸ Γυμνάσιον, βιδίζων ἐν τῷ μέτῳ διπλοῦ στίχου μαθητῶν κρατούντων κλάδους μυρτινῶν, καὶ ἀκολουθοῦντος ἀπείρου λαοῦ. Ἀμπρωτέραν δὲ καθίστα τὴν πανηγυριν ταύτην τῶν γραμμάτων καὶ ἡ ὥρα καὶ μετὰ προηγηθεῖσαν πολυήμερον πολυομβρίαν ἀνέφελος ἀτμοσφαῖρα. Ἀπάντων δὲ ἀνελθόντων εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ κεκοσμημένην μεγάλην τοῦ Γυμνασίου αἴθουσαν, ὁ Ἀρχιερεὺς κατήρξατο κατασκευῆς τελετῆς, δεηθεὶς ἐνθέρμως ὑπὲρ τῶν ἰδρυτῶν, ἀφιερωτῶν, κληροδοτῶν καὶ ἐν γενεῖ συνδρομητῶν τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς πόλεως καταστημάτων, μνημονεύσας τὰ ὀνόματα πάντων ζώντων καὶ τεθνεώτων. Ἀκολούθως χερὲς μαθητῶν καλλιφώνων ἐναρμονίως ἔμελψεν ὕμνον πρὸς τὸν Θεὸν μεθ' ὃ παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα ὁ τῶν Μυτῶν ἀρχιερέτης καὶ γεραρὸς Γυμνασιάρχης κύριος Χ. Λάλλιος, ἐν μέτῳ ἐκλεκτοῦ καὶ ἀπλέτου ἀκροατηρίου ἐξεφώνησεν οὐχὶ πανηγυρικόν, ἀλλὰ

τῆς ἐπήδησε τελευταίως πάντων ἀνῆ; λευκίθριξ μὲν, ἀλλὰ φαινόμενος ὡς παρακλιχάσας παρ' ὤραν. Τὸ ἐνδυμὰ του ἦτο σεμνόν, ἡ ὄψις του ὠχρά, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐξέφραζον λύπην ἕως ἢ σκέψιν. Καταβῆς δ' εἰς τὴν ὁδὸν πρὸς οὐδὲν μέρους ἔστρεψε τὰ βήματά του, ἀλλ' ἰστάμενος ἐβριψε θλέμματα ἀμφίβουλα πρὸς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ μετὰ ταῦτα πρὸς ἐκάστην τῶν πολυωρόφων οἰκιῶν καὶ τὰς τεθλασμένας στέγας των, καὶ ἐφαίνετο ἢ μὴ ἔχων σταθεράν ἀπόφασιν πρὸς τοῦ μέλλει νὰ βαδίσει, ἢ ζητῶν νὰ εὔρη εἰς ἀναμνήσεις παλαιὰς τὸν μίτον, ὅστις ἐμελλε νὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὸν λαβύρινθον τῆς μεγαλοπόλεως. Τέλος ἔλαβε μίαν διεύθυνσιν, εἰς ἕκαστον βῆμα διακόπτων τὸν δρόμον του, θεωρῶν ἕκαστον ἀντικείμενον, ἐξεπάζων ἐκάστην ἐπιγραφὴν ἐργαστηρίου, καὶ φαινόμενος ὅτι ἀρέσκειται, ὅτι κινεῖται ὑπὸ αἰσθήματος ἀγαλλιάσεως εἰς πᾶν τι νέον παρουσιαζόμενον εἰς τὴν ὄψιν του, καὶ εἰς τὰ μᾶλλον ἀδιάρχορα αὐτά, ὅποια ἡ θύρα τῆς οἰκίας, ὁ παλαιὸς ἐξώστης, ἡ χρυσῆ ἐπιγραφὴ τοῦ κερπελαιίου, τὸ ἐσκοπισμένον ἐργαστήριον τοῦ παλαιοπέλου. Κατ' αὐτὸν τὸν τρίπον διέστρεξε διαφόρους ὁδοὺς, φερόμενος ὡς ἢ διεύθυνσις των τὸν ἔφερε, καὶ βουιάζων ὡς ἂν εἶχε σκοπὸν πρῶτιστον τῆς ἀφίξεώς του τὴν ἀσκοπὸν ταύτην πλάνησιν εἰς τὸ ἀπέραντον πλέγμα τῶν ὁδῶν τῶν Παρισίων. Φθὰς δὲ εἰς τὸ τέρμα μιᾶς ὕψωσε τὰ ὄμματα πρὸς τὴν ὀδηγόν, καὶ ἀνέγνω «πλατεῖα τῆς Γρέβης», (τὸ συνθηθεὶς θεῖκτρον τῆς ἐκτελέσεως τῶν κεραλικῶν παινωῶν). Ἡ ὄψις του αἰφνιδίως παρήλλαξε, κρύβρις τρίμις ἐκυρίζουσι, ὅλα τὰ μέλη του, καὶ καλυφθεὶς τοὺς ὀρθαλμοὺς διὰ τοῦ πλατέος μαδίου του, ὠπισθοδρόμισεν ἀκουσίως ἐν βῆμα. Ἀλλ' ὁ χαρακτήρ του δὲ ἐφαίνετο νὰ μετεῖχε παιδαριώδους φόβου, ὅθεν καὶ συνελθὼν προῦχώρησεν εἰς τὰ πρόσω. Πλὴν μὲν παρήλλαξε τὴν γωνίαν, καὶ ἐνῶ ὅλας τὰς λεωφόρους τῆς πρωτευούσης εἶχεν ἰδεῖ διὰ τὸ πᾶρῶρον τοῦ καιροῦ κενὰς, καὶ τῶν οἰκιῶν καὶ παρὰθύρα σχεδὸν πανταχοῦ κεκλεισμένα, διότι εἰς τὰς μεγαλοπόλεις ἐξημερῖνει μάλιστα περὶ τὰς ἑννέα, ὅπως ἀντίθετον θέαμα παρέστη ἐδῶ εἰς τὴν ὄψιν του. Ἡ πλατεῖα ἐβριθε πλήθους. Τὴν μεγίστην τῆς ἐκτασιν ἐκάλυπτον οἱ συρρέοντες, ὧν αἱ κεφαλαὶ ἐφαίνοντο μακρόθεν ὡς μαύρη θάλασσα κυματοῦσα. Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν εἰς αὐτὴν συνθηγοισμένων μυριάδων, πολλὰ ἄλλαι χιλιάδες κεφαλῶν, τῶν πλείστων γυναικείων κομψῶς κεκοσμημένων, ἐποικίλλον τὰ περιστοιχοῦντα τὴν πλατεῖαν παρὰθύρα τῶν διαφόρων ὀροφῶν, καὶ ἐφαίνοντο εἰς τὰς ἀκτῖνας τῆς αὐγῆς ὡς ποικίλως χρωματιζόμενοι καταβράχται, εἰσρέοντες εἰς τὸν κάτωθεν αὐτῶν κλυδωνιζόμενον μέγαν ὠκεανόν.

Ὁ νέγλὸς μας, διότι τοιοῦτον τὸ ἦθος καὶ οἱ τρίποι του τὸν ἐδείκνυον,

ζητήσας ματαίως νὰ διασχίσῃ τὸν πετυκνωμένον αὐτὸν ζωπιανὸν ὄγκον ἐσύρθη κατὰ μέρος καὶ ἐστάθη ἐπεριδόμενος εἰς ἐσχάτην τινα τοῦ πλησίου τοίχου, προβλέπων κάλλιστα τὴν σκηνὴν, ἧς ἐμελλε νὰ γίνῃ ἀκούσιος μάρτυς. Καὶ ἂν δὲν ἐτεκμαίρετο αὐτὴν ὡς ἐκ τοῦ πλήθους τῶν συρρευσάντων θεατῶν καὶ μάλιστα τῶν ἐκ τοῦ γυναικείου φύλου, καὶ ἂν δὲν ἐγνώριζε τὸν προορισμὸν τῆς αἵματηρᾶς πλατείας ἐν ἧ' εὗρίσαστο, ἀλλὰ δὲν ἠδύνατο νὰ τῷ μείνῃ ἕλκος ἀμφιβολίας, ὅτι πραγματοποιᾶζεν ἡ καιωνία σεσηπίτιος μέλας τὴν ἀποκοπὴν, ὁπότεν ἀναυδέψας εἶπε βήματα μόνον τινὰ ἐμπρὸς τοῦ ἱατῆμενον τὸ φασερὸν τοῦ Γιλωπίνου ἐφεύρημα, τὴν αἵματηρὰν λαμητόμοι. Ἄλλ' ἂν ἡ περὶ τούτου ἰδέα τοῦ εἶχεν ἀνάγκη καὶ ἐπικυρώσεως, αἱ ἄνω τῆς κεφαλῆς του εἰς ἐν τῶν παραθύρων γινόμεναι συνδιαλέξεις μεταξὺ τῶν περιμενευσῶν κυριῶν τῷ ἐγορήγουν καὶ αὐτὴν ἐντελῶς.

— Ἠξεύρετε, ἔλεγε μία τῶν κομψοτέρων τούτων, ὅτι δὲν ἦτο εὐγενὲς νὰ μᾶς πρισκαλέσουγ διὰ τὴν ἕκτην ὥραν, καὶ νὰ περιμένωμεν ἤδη ὑπὲρ τὸ ἔν τέταρτον!

— Νὰ χειροκροτήσωμεν, ἀπεκρίθη εἰς τῶν παρισταμένων, οὐλόθ' ἔξ καὶ διοπτροφὸς νεανίας· ἴσως ἀνοίξῃ τὸ παραπέτασμα.

— Ἄλλὰ, ἠρώτησεν ἄλλη κυρία, μήπως ἐκάμαμεν τὸν κόπον ματαίως; Ἠξεύρετε ὅτι παρητήθη ὁ γέρον δῆμιος, καὶ λαμβάνει ἀπομαχικὸν μισθόν. Αἱ κεραλικάι ποιναὶ ἀνεῖχλλοντο μέχρι τῆς σήμερον δι' ἐλπίσιν δικαστοῦ του. Εἴσαθε βέβαιαι; εὗρέθη νέος δῆμιος;

— ὦ! περὶ τούτου σὺ ἐγγυῶμαι, ἀπεκρίθη ὁ νεανίας. Τὸν εἶδα δίδοντα εἰς τὰ γραφεῖα τοῦ ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης τὸν ὄγκον ἐπὶ τοῦ Εἰσαγγελίου, ὅτι θέλει ἐκτελέσει πιστῶς καὶ εὐσυνειδότης τὰ καθήκοντά του.

— Ἰερὸς ὄρκος, ὑπέλαθεν εἰς τῶν τῆς συναθείας.

— Ὁ δῆμιος, οὗτος, ἐξηκολούθησεν ὁ πρῶτος διωλεγόμενος, δὲν εἶναι ἐκ τῶν συνήθων δημίων οὔτε τὸ ἔνδυμα οὔτε οἱ τρόποι δεικνύουσιν ἄνθρωπον τραπέντα καὶ γυμνασθέντα διὰ τοιοῦτον ἐπ' ἀγγέλμα. Λέγεται μάλιστα ὅτι ἰδιαίτεροί τινες λόγοι τὸν παρεκίνησαν νὰ προσφέρῃ τὴν ὑπηρεσίαν του εἰς τὴν περὶστασιν ταύτην. Λυποῦμαι ὅτι δὲν ἠδυνήθη νὰ τοὺς ἐξήγησῶ· εἶναι ἀφύετως περίεργοι. Ἴσως μ' ἐδίδον ὅτι ἦν μελοδράματος διὰ τὴν πύλην τοῦ Σαινμαρτίου.

— Ἄλλὰ πῶς; εἶπε ὁ κητῆδικος; καὶ τί ἐπραξεν; ἐπρίσθησεν ἡ κυρία, ἦτις πρώτη εἶχεν ἐκφράσει τὴν ἀνυπομονησίαν της.

Μ' ὅσον ἴσως φρίκη καὶ ἂν ἤκουσεν ὁ ξένος; μα; ἀνθρώπους καιωνίως ἐξηγγελισμένης καὶ τᾶξως ἀνωτέρως τοῦ κοινοῦ ὄγκου, συνδιαλεγόμε-

μένους τοσοῦτον ἐλαφρῶς καὶ ἀδιαφόρως περὶ συμβάντος τοιοῦτον λυπηρῶς σπουδαίου, ὅποιον ὁ ἀποκεφαλισμὸς ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ περιέργειά του εἶχε κινηθῆ εἰς τρόπον, ὥστε ἐπεθύμει ν' ἀκούσῃ τὴν ἐκ τῆς τελευταίας ταύτης ἐρωτήσεως προκληθεῖσαν ἀπάντησιν. Μετακρουσμένος ὅμως κρότος τυμπάνων καὶ τοῦ πλήθους αἱ θορυβώδεις φωναὶ ἐρχεται, ἰδοὺ ἐρχεται τὸν ἐμπόδισαν νὰ νοήσῃ ἄλλας πλὴν τῶν λέξεων τούτων. . .

—Νομίζω ὅτι δὲν εἶνε ὀλίγον ἔνοχος, ὅταν ἀφ' οὗ ἐραρυμάκευσε, ἐπιπλεον, ἐφρόνευσε, ἐσχάτως ἀκόμη. . .

Ἄλλην λέξιν δὲν ἠδυνήθη ν' ἀκούσῃ, διότι τὰ τυμπάνα ἐπλησίασαν, καὶ ὅλοι σιωπῶντες ἐξέριπτον βλέμματα ἀνυπόμονα πρὸς τοὺς ἐρχομένους.

Ἄν δὲ καὶ αἱ δύο σειραὶ τῶν στρατιωτῶν διέδοσαν ἐλπίδος τοῦ σχεδόν, ἀλλ' ὁ ὄχλος, ὃν ἡ περιέργεια εἶχε πυκνώσει περὶ αὐτὸν, τὴν ἐμπέδισε νὰ ἰδῆ τὸν κατὰδικον, καὶ μόνον ἀφ' οὗ ἡ συνοδία ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν τῆς μέχρι τῆς λαμπτόμου, εἶδεν ἐκ τοῦ ὀπισθεν ὄχι ἄνδρα, ἀλλὰ γυναῖκα ἀναβαίνουσαν ἀπὸ τῆς ἀμάξης εἰς τὸ ἀποτροπαιον βῆμα. Τὰ ἐνδύματά της ἦσαν ἐσχισμένα καὶ βυραρά· αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς της λυταί, ἀπειροποίητοι, ἀκάλυπτοι, ἡ συμπεριφορὰ της ἀβλαβὴς καὶ ὑβριστίς.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Ποῖον εἶνε τὸ μυστικὸν σας, δι' οὗ καταρθεύτε νὰ ἀπομιμηθεῖτε τοσοῦτον τὴν φύσιν; ἤρωτα εὐγενής τις κυρία ἔξοχον ζωγράφου. —Δὲν ἔγω κανὲν μυστικόν, ἀπεκρίθη οὗτος, καὶ οὐδὲν δύναμαι νὰ κάμω ἀνευ πολλῆς ἐργασίας καὶ ὑπομονῆς. Βεβαίως ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀποκτῶ περισσοτέρην ἐπιτηρόειότητά, ἀλλ' ἀνευ κόπου οὐδέποτε ἐκτελῶ τι.

Λύσεις τοῦ Α'. αἱ ἴγματος *Μέλισσα.*

ΑΙΝΙΓΜΑ Β'.

Πέντε συνήλθον ἀδελφοὶ καὶ μ' ἐπλάσαν τροφήν σου,
Ἐσέλιμον ὑμεινὴν καθ' ὅλην τὴν ζωὴν σου.
Ἄνισως δὲ ἀνευ φειδοῦς τὴν κεφαλὴν μου τμήσῃς,
Πρὸς τοῦτοις καὶ τὸν πόδα μου θελήσῃς ν' ἀποσθῆς.
ὦ! τότε γνώριζε καλῶς, πᾶς ἄνθρωπος τοῦ κόσμου
Τὸ δρέπανον τὸ κοπτερὸν φοβεῖται τοῦ ἀνδρός μου.
Ἄν δὲ μὲ δεξιότητά με ἀναγραμματίσῃς,
Διὰ τοιοῦτον κόσμημα δὲν σ' ἐπλάσεν ἡ φύσις.